

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะสัจการแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข
2. เพื่อศึกษาปกติวิสัยสัจการแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข

ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ของวิทยาลัยการสาธารณสุข ปีการศึกษา 2534 จำนวน 797 คน ซึ่งอยู่ระหว่างการศึกษาระดับภาคทฤษฎีในวิทยาลัยการสาธารณสุขทั้ง 4 แห่ง คือ วิทยาลัยการสาธารณสุขภาคกลาง วิทยาลัยการสาธารณสุขภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยาลัยการสาธารณสุขภาคใต้ และวิทยาลัยการสาธารณสุขภาคเหนือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบทดสอบพี โอ โอ ของชอสรอม ซึ่งเป็นแบบทดสอบวัดสัจการแห่งตนสร้างขึ้นโดยใช้แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับผู้มีสัจการแห่งตนของโกลด์สไตน์ มาสโลว์ ชอสรอม ลักษณะของแบบทดสอบพี โอ โอ เป็นแบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก จำนวน 150 ข้อ เป็นการสอบวัดบุคลิกภาพของผู้มีสัจการแห่งตน 12 ด้าน คือ

1. ความสามารถทางเวลา มี 23 ข้อ

1.1 ความสามารถอยู่กับปัจจุบัน หรือความรู้จักกาล (Time Competence) ใช้สัญลักษณ์ Tc

1.2 การดำเนินชีวิตอยู่กับอดีตหรืออนาคต หรือความรู้จักกาล (Time Incompetence) ใช้สัญลักษณ์ Ti

2. การชี้นำตน มี 127 ข้อ แบ่งออกเป็น

2.1 การชี้นำตนเอง (Inner Directness หรือ Self-Directness) ใช้สัญลักษณ์ I

2.2 การถูกชี้นำโดยผู้อื่น (Others Directness) ใช้สัญลักษณ์ O

3. ค่านิยมของบุคคลที่มีสัจการแห่งตน (Self-Actualizing Value) มี 26 ข้อ ใช้สัญลักษณ์ SAV

4. การตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ โดยไม่ยึดมั่นอยู่กับหลักการมากเกินไป (Existentiality) มี 32 ข้อ ใช้สัญลักษณ์ Ex

5. การตอบสนองต่อความรู้สึก (Feeling Reactivity) วัดความไวในการตอบสนองต่อความต้องการและความรู้สึกของตนเอง ใช้สัญลักษณ์ Fr มี 23 ข้อ

6. ความเป็นธรรมชาติ (Spontaneity) วัดความมีเสรีภาพในการตอบสนองอย่างเป็นธรรมชาติหรือเป็นตัวของตัวเอง ใช้สัญลักษณ์ S มี 18 ข้อ

7. การนับถือตนเอง (Self-Regard) วัดการนับถือตนเองว่ามีค่าหรือมีความสามารถ ใช้สัญลักษณ์ Sr มี 16 ข้อ

8. การยอมรับตนเอง (Self-Acceptance) วัดการยอมรับตนเองในส่วนที่ตนบกพร่องหรือความอ่อนแอของตนเอง ใช้สัญลักษณ์ Sa มี 22 ข้อ

9. ธรรมชาติของมนุษย์ (Nature of Man) วัดแนวคิดที่แสดงให้เห็นว่าเป็นแนวคิดของเพศหญิงหรือเพศชาย ใช้สัญลักษณ์ Nc มี 16 ข้อ

10. ความสามารถในการมองเห็นของสองสิ่งอย่างกลมกลืน (Synergy) ใช้สัญลักษณ์ Sy มี 9 ข้อ

11. การยอมรับความก้าวร้าว (Acceptance of Aggression) วัดการยอมรับธรรมชาติของตนเองในด้านความก้าวร้าวโดยไม่ป้องกันตนเอง ไม่ปฏิเสธและไม่เก็บกดความ

ก้าวร้าวของตน ใช้สัญลักษณ์ A มี 25 ข้อ

12. ความสามารถที่จะมีสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นอย่างใกล้ชิด (Capacity for Intimate Contact) ใช้สัญลักษณ์ C มี 28 ข้อ

โดยที่ลักษณะของแบบทดสอบ พี โอ โอ เป็นแบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก ให้ผู้ตอบเลือกตอบตัวเลือกที่ตรงกับความรู้สึกของตนเพียงตัวเลือกเดียวเท่านั้น เมื่อผู้ตอบเลือกตรงกับด้านที่ต้องการวัดจะได้ 1 คะแนน ถ้าเลือกตรงข้ามกับด้านที่ต้องการวัด จะได้ 0 คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยติดต่อขออนุญาตผู้อำนวยการวิทยาลัยการสาธารณสุขในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยใช้แบบทดสอบ พี โอ โอ กับนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข
2. ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากอาจารย์ในวิทยาลัยการสาธารณสุขแห่งละ 2 ท่าน โดยเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบด้านการวัดผล 1 ท่าน และอาจารย์ผู้รับผิดชอบสอนวิชาจิตวิทยาอีก 1 ท่าน เป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยชี้แจงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบ พี โอ โอ แก่อาจารย์ผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ผู้วิจัยส่งแบบทดสอบ พี โอ โอ พร้อมกระดาษคำตอบโดยทางไปรษณีย์ไปยังวิทยาลัยการสาธารณสุขภาคกลาง จังหวัดชลบุรี วิทยาลัยการสาธารณสุขภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น และวิทยาลัยการสาธารณสุขภาคใต้ จังหวัดยะลา ให้แก่อาจารย์ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่ออาจารย์ผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้วก็ได้ส่งคืนมายังผู้วิจัยโดยทางไปรษณีย์
5. สำหรับวิทยาลัยการสาธารณสุขภาคเหนือ จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองร่วมกับอาจารย์ผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลอีก 1 ท่าน
6. หลังจากได้รับแบบทดสอบ พี โอ โอ พร้อมกระดาษคำตอบครบทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแยกตรวจให้คะแนนและนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานในการศึกษาคุณลักษณะสัจการแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข
2. ใช้เปอร์เซ็นต์ไทล์ และคะแนนที่ ในการศึกษาปกติวิสัยสัจการแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. คุณลักษณะสัจการแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข
 - 1.1 คุณลักษณะสัจการแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข

ชั้นปีที่ 1 พบว่า นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 เป็นผู้ที่ไม่มีสัจการแห่งตน เนื่องจากอัตราส่วนของระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่างด้านความสามารถอยู่กับปัจจุบันหรือความรู้จักกาลกับด้านความไม่รู้จักกาลของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 (1.4) ต่ำกว่าอัตราส่วนของระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่างด้านความสามารถอยู่กับปัจจุบันหรือความรู้จักกาลกับด้านความไม่รู้จักกาลของคนปกติ (5.1) และอัตราส่วนของระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่างด้านการชี้นำตนเองกับการถูกชี้นำโดยผู้อื่นของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 (1.2) ต่ำกว่าอัตราส่วนของระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่างด้านการชี้นำตนเองกับการถูกชี้นำโดยผู้อื่นของคนปกติ (2.5) อีกทั้งระดับคะแนนเฉลี่ยของด้านอื่น ๆ 10 ด้าน ก็ต่ำกว่าระดับคะแนนเฉลี่ยของคนปกติอีกด้วย ซึ่งได้แก่ ด้านค่านิยมของบุคคลที่มีสัจการแห่งตน ด้านการตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ โดยไม่ยึดมั่นอยู่กับหลักการมากเกินไป ด้านความเป็นธรรมชาติ ด้านการนับถือตนเอง ด้านการตอบสนองต่อความรู้สึก ด้านการยอมรับตนเอง ด้านธรรมชาติของมนุษย์ ด้านความสามารถในการมองเห็นของสองสิ่งอย่างกลมกลืน ด้านการยอมรับความก้าวร้าว และด้านความสามารถที่จะมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างใกล้ชิด

1.2 คุณลักษณะสัจการแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข
 ชั้นปีที่ 2 พบว่า นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 2 เป็นผู้ที่ไม่มีสัจการแห่งตน
 เนื่องจากอัตราส่วนของระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่างด้านความสามารถอยู่กับปัจจุบันหรือความรู้จัก
 กาลกับด้านความไม่รู้จักกาลของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 2 (1.8)
 ต่ำกว่าอัตราส่วนของระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่างด้านความสามารถอยู่กับปัจจุบันหรือความรู้จัก
 กาลกับด้านความไม่รู้จักกาลของคนปกติ (5.1) และอัตราส่วนของระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่าง
 ด้านการชี้นำตนเองกับการถูกชี้นำโดยผู้อื่นของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข
 ชั้นปีที่ 2 (1.3) ต่ำกว่าอัตราส่วนของระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่างด้านการชี้นำตนเองกับการ
 การถูกชี้นำโดยผู้อื่นของคนปกติ (2.5) อีกทั้งระดับคะแนนเฉลี่ยของด้านอื่น ๆ อีก 10 ด้าน
 ก็ต่ำกว่าระดับคะแนนเฉลี่ยของคนปกติอีกด้วย ซึ่งได้แก่ ด้านค่านิยมของบุคคลที่มีสัจการแห่ง
 ตน ด้านการตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ โดยไม่ยึดมั่นอยู่กับหลักการมากเกินไป ด้านการ
 ตอบสนองต่อความรู้สึก ด้านความเป็นธรรมชาติ ด้านการนับถือตนเอง ด้านการยอมรับตนเอง
 ด้านธรรมชาติของมนุษย์ ด้านความสามารถในการมองเห็นของสองสิ่งอย่างกลมกลืน ด้าน
 ยอมรับความก้าวร้าว และด้านความสามารถที่จะมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างใกล้ชิด

1.3 คุณลักษณะสัจการแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข
 ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 พบว่า นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2
 เป็นผู้ที่ไม่มีสัจการแห่งตน เนื่องจากอัตราส่วนของระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่างด้านความสามารถ
 อยู่กับปัจจุบันหรือความรู้จักกาลกับด้านความไม่รู้จักกาลของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงาน
 สาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 (1.6) ต่ำกว่าอัตราส่วนของระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่าง
 ด้านความสามารถอยู่กับปัจจุบันหรือความรู้จักกาลกับด้านความไม่รู้จักกาลของคนปกติ (5.1)
 และอัตราส่วนของระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่างด้านการชี้นำตนเองกับการถูกชี้นำโดยผู้อื่นของ
 นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 (1.3) ต่ำกว่าอัตราส่วนของ
 ระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่างด้านการชี้นำตนเองกับการถูกชี้นำโดยผู้อื่นของคนปกติ (2.5)
 อีกทั้งระดับคะแนนเฉลี่ยของด้านอื่น ๆ อีก 10 ด้าน ก็ต่ำกว่าระดับคะแนนเฉลี่ยของคนปกติอีก
 ด้วย ซึ่งได้แก่ ด้านค่านิยมของบุคคลที่มีสัจการแห่งตน ด้านการตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ
 โดยไม่ยึดมั่นอยู่กับหลักการมากเกินไป ด้านการตอบสนองต่อความรู้สึก ด้านความเป็นธรรมชาติ

ด้านการนับถือตนเอง ด้านการยอมรับตนเอง ด้านธรรมชาติของมนุษย์ ด้านความสามารถในการมองเห็นของสองสิ่งอย่างกลมกลืน ด้านยอมรับความก้าวร้าว และด้านความสามารถที่จะมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างใกล้ชิด

2. ได้ปฐกิติวิสัยสัจการแห่งตนชนิดเปอร์เซ็นต์โหล่ในแต่ละด้านจากแบบทดสอบพี โอ ไอ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2

3. ได้ปฐกิติวิสัยสัจการแห่งตนชนิดคะแนนที่ในแต่ละด้านของแบบทดสอบพี โอ ไอ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาปฐกิติวิสัยสัจการแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขสามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. จากการวิเคราะห์คุณลักษณะสัจการแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 พบว่า เป็นผู้ที่ไม่มีสัจการแห่งตนเมื่อเทียบกับเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบ พี โอ ไอ เนื่องจากอัตราส่วนของระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่างด้านความสามารถอยู่กับปัจจุบัน หรือความรู้จักกาล กับด้านความไม่รู้จักกาลของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 (1.4) นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 (1.8) และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 (1.6) ต่ำกว่าอัตราส่วนของระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่างด้านความสามารถอยู่กับปัจจุบันหรือความรู้จักกาล กับด้านความไม่รู้จักกาลของคนปกติ (5.1) และอัตราส่วนของระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่างด้านการชี้นำตนเองกับการถูกชี้นำโดยผู้อื่นของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 (1.2) นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 (1.3) และนักศึกษาหลักสูตร

เจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 (1.3) ต่ำกว่าอัตราส่วนของระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่างด้านการชี้นำตนเองกับด้านการถูกชี้นำโดยผู้อื่นของคนปกติ (2.5) อีกทั้งระดับคะแนนเฉลี่ยของด้านอื่น ๆ อีก 10 ด้าน ของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ก็ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของคนปกติอีกด้วย ซึ่งได้แก่ ด้านค่านิยมของบุคคลที่มีสัจการแห่งตน ด้านการตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ โดยไม่ยึดมั่นอยู่กับหลักการมากเกินไป ด้านการตอบสนองต่อความรู้สึก ด้านความเป็นธรรมชาติ ด้านการนับถือตนเอง ด้านการยอมรับตนเอง ด้านธรรมชาติของมนุษย์ ด้านความสามารถในการมองเห็นของสองสิ่งอย่างกลมกลืน ด้านการยอมรับความก้าวร้าว และด้านความสามารถที่จะมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างใกล้ชิด

จากแนวคิดของชอสโตรม (Shostrom, 1980 : 13 - 15) การแปลผลระดับคะแนนต่าง ๆ ที่ได้จากแบบทดสอบ พี โอ โอ นั้น ต้องพิจารณาใน 2 ด้านหลักที่สำคัญเป็นอันดับแรก คือ ด้านความสามารถทางเวลา และการชี้นำตน โดยพิจารณาความสามารถทางเวลาในรูปของอัตราส่วนระหว่างด้านความสามารถอยู่กับปัจจุบันหรือความรู้จักกาล กับด้านความไม่รู้จักกาล ถ้าอัตราส่วนของด้านนี้อยู่ระหว่าง 1.1 - 2.8 แสดงว่าเป็นผู้ไม่มีสัจการแห่งตน และด้านการชี้นำตนพิจารณาในรูปของอัตราส่วนระหว่างด้านการชี้นำตนเองกับการถูกชี้นำโดยผู้อื่น ถ้าอัตราส่วนของด้านนี้อยู่ระหว่าง .9 - 1.8 แสดงว่าเป็นผู้ไม่มีสัจการแห่งตน ส่วนระดับคะแนนจากแบบทดสอบ พีโอโอ ในด้านอื่น ๆ อีก 10 ด้านนั้นเป็นส่วนย่อย ๆ ที่อธิบายลักษณะสัจการแห่งตนเพิ่มเติม การแปลผลของระดับคะแนนทั้ง 10 ด้านนี้ ให้แปลผลเป็นคู่ ๆ 5 คู่ดังนี้

1. ด้านค่านิยมของบุคคลที่มีสัจการแห่งตน และด้านการตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ โดยไม่ยึดมั่นอยู่กับหลักการมากเกินไป
2. ด้านการตอบสนองต่อความรู้สึกและด้านความเป็นธรรมชาติ
3. ด้านการนับถือตนเองและด้านการยอมรับตนเอง
4. ด้านธรรมชาติของมนุษย์และด้านความสามารถในการมองเห็นของสองสิ่งอย่างกลมกลืน

5. ด้านการยอมรับความก้าวร้าวและด้านความสามารถที่จะมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างใกล้ชิด

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถแปลผลคุณลักษณะสัจการแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ได้ดังนี้ ด้านความสามารถทางเวลา แสดงให้เห็นว่านักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 เป็นผู้ที่ไม่มีสัจการแห่งตน เนื่องจากอัตราส่วนของระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่างด้านความสามารถอยู่กับปัจจุบัน หรือความรู้จักกาลกับความรู้จักกาลของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 (1.8) นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 (1.3) และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 (1.3) ต่ำกว่าอัตราส่วนของระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่างด้านความสามารถอยู่กับปัจจุบันหรือความรู้จักกาล กับความรู้จักกาลของคนปกติ (5.1) นอกจากนั้นจะเห็นได้ว่าระดับคะแนนเฉลี่ยในด้านนี้ยังจัดอยู่ในกลุ่มของผู้ที่ไม่มีสัจการแห่งตน คือ อยู่ระหว่าง 1.1 - 2.8 ซึ่งชอสโตรม (Shostrom, 1980 : 13 - 14) อธิบายว่า ผู้ที่ไม่มีสัจการแห่งตนนั้นจะขาดความสามารถในการแยกแยะระหว่างอดีตหรืออนาคต ซึ่งแสดงออกโดยมีความวิตกกังวล ครุ่นคิดเรื่องในอดีตและอนาคตมากเกินไป อาจทำให้เกิดการบิดกั้นการยอมรับสิ่งที่เป็นปัจจุบัน การที่วิตกกังวลอยู่กับอดีตอาจทำให้มีนิสัยที่มักจะมีความรู้สึกผิด ความเสียใจ การดำเนินสิ่งต่าง ๆ และความโกรธ มีความรู้สึกเจ็บปวดเนื่องจากความทรงจำเกี่ยวกับเรื่องในอดีต ส่วนผู้ที่ดำเนินชีวิตอยู่กับอนาคตจะวิตกกังวลอยู่กับเป้าหมายที่คาดหวัง แผนและโครงการในอนาคต ความคาดหวัง การทำนายคาดการณ์และความกลัว จะเกิดความวิตกกังวลซ้ำซากอยู่กับสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ซึ่งแตกต่างจากผู้มีสัจการแห่งตนที่ไม่ยอมให้อดีตมาทำให้ความหมายของปัจจุบันเสียไปและไม่ให้เป้าหมายในอนาคตมาขัดขวางการกระทำในปัจจุบัน

ด้านการชำนัดตน แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 เป็นผู้ที่ไม่มีสัจการแห่งตน เนื่องจากอัตราส่วนของระดับคะแนนเฉลี่ย

ระหว่างด้านการชี้นำตนเองกับด้านการถูกชี้นำโดยผู้อื่นของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงาน
 สาธารณสุขชั้นปีที่ 1 (1.2) นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 (1.3) และ
 นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 (1.3) ต่ำกว่าอัตราส่วนของ
 ระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่างด้านการชี้นำตนเองกับด้านการถูกชี้นำโดยผู้อื่นของคนปกติ (2.5)
 นอกจากนั้นจะเห็นได้ว่าระดับคะแนนเฉลี่ยในด้านนี้ยังจัดอยู่ในกลุ่มของผู้ที่ไม่มีสัจการแห่งตนคือ
 อยู่ระหว่าง .9 - 1.8 ซึ่งชอสโตรม (Shostrom, 1980 : 14 - 15) อธิบายว่า ผู้ที่
 ไม่มีสัจการแห่งตนนั้นมักจะถูกชี้นำโดยผู้อื่นในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ผู้ที่ถูกชี้นำโดยผู้อื่น
 เกิดจากการถูกจูงใจเนื่องจากสิ่งภายนอก สัญลักษณ์ต่าง ๆ มากกว่า พ่อ แม่ ไม่มีขอบเขต
 ของการสัมพันธ์กับสิ่งภายนอก ส่วนใหญ่การถูกควบคุม หรือถูกชี้นำในระยะแรกมีแนวโน้มเนื่อง
 มาจากความกลัว หรือความวิตกกังวลจากโรงเรียนหรือกลุ่มเพื่อน คนที่ถูกชี้นำโดยผู้อื่นนั้นมักจะ
 สนใจความคิดของผู้อื่นมากเกินไป และมักจะคล้อยตามสิ่งภายนอกเป้าหมายสูงสุดของตนเอง
 มักมาจากการคล้อยตามผู้อื่น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความกลัวจะเปลี่ยนมาเป็นการย่ำคิดย่ำทำ ขาด
 ความสุข หรือต้องการความรักไม่สิ้นสุด ซึ่งแตกต่างจากผู้ที่มีสัจการแห่งตนที่มีความสามารถในการ
 การชี้นำตนเอง โดยเริ่มต้นจากการมีหลักหรือแกนกลางของจิตใจโดยได้รับอิทธิพลจากพ่อ แม่
 ในระยะแรก ๆ ต่อมาก็จะได้รับอิทธิพลจากผู้อื่น หรือสิ่งอื่นน้อยลงจะดำเนินชีวิตอย่างอิสระ
 ตัดสินใจและชี้นำตนเองโดยสิ่งที่เป็นลักษณะภายในของตน ที่มาของการควบคุมชี้นำของเขามา
 มาจากความรูสึกภายในของตนเอง เป็นแรงจูงใจภายในที่มีพลังผลักดันมากกว่าอิทธิพลจาก
 สิ่งภายนอก

ด้านค่านิยมของบุคคลที่มีสัจการแห่งตน และด้านการตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ
 โดยไม่ยึดมั่นอยู่กับหลักการมากเกินไป ซึ่งทั้งสองด้านรวมกันแสดงให้เห็นคุณลักษณะด้านค่านิยม
 ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าคะแนนเฉลี่ยด้านค่านิยมของบุคคลที่มีสัจการแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตร
 เจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 (18.00) นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2
 (17.93) และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 (17.94) ต่ำ
 กว่าคะแนนเฉลี่ยด้านค่านิยมของบุคคลที่มีสัจการแห่งตนของคนปกติ (20.2) แสดงว่านักศึกษา
 หลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2
 และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ไม่ได้ดำเนินชีวิตโดย

ค่านิยมของสัจการแห่งตน ส่วนคะแนนเฉลี่ยด้านการตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ โดยไม่ยึดมั่นอยู่กับหลักการมากเกินไปของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 (15.46) นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 (16.36) และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 (15.91) ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยด้านการตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ โดยไม่ยึดมั่นอยู่กับหลักการมากเกินไปของคนปกติ (21.8) แสดงว่า นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 มีแนวโน้มที่จะยึดมั่นอยู่กับค่านิยมของตนและมีความยืดหยุ่นในการที่จะนำค่านิยมมาใช้ในการปรับตัวเพื่อการดำเนินชีวิตน้อย

ด้านการตอบสนองต่อความรู้สึก และด้านความเป็นธรรมชาติ ซึ่งทั้งสองด้านรวมกันแสดงให้เห็นคุณลักษณะด้านความรู้สึก ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านการตอบสนองต่อความรู้สึกของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 (13.26) นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 (13.26) และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 (13.26) ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยด้านการตอบสนองต่อความรู้สึกของคนปกติ (15.7) แสดงว่านักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 มีความรู้สึกไวต่อความต้องการหรือความรู้สึกของตนเองน้อย ส่วนคะแนนเฉลี่ยด้านความเป็นธรรมชาติของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 (11.47) นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 (11.56) และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 (11.51) ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยด้านการตอบสนองต่อความรู้สึกของคนปกติ (11.6) แสดงว่านักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ค่อนข้างที่จะไม่กล้าหรือกลัวการแสดงความรู้สึกออกมาเป็นพฤติกรรมมาให้คนส่วนใหญ่รับรู้

ด้านการนับถือตนเอง และด้านการยอมรับตนเอง ซึ่งทั้งสองด้านรวมกันแสดงให้เห็นคุณลักษณะด้านการรับรู้ตนเอง ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านการนับถือตนเองของ

นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 (10.23) นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 2 (10.42) และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 (10.33) ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยด้านการนับถือตนเองของคนปกติ (12.0) แสดงว่านักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ค่อนข้างที่จะประเมินคุณค่าของตนเองต่ำ ส่วนคะแนนเฉลี่ยด้านการยอมรับตนเองของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 (12.99) นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 2 (13.49) และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 (13.24) ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยด้านการยอมรับตนเองของคนปกติ (17.1) แสดงว่านักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ค่อนข้างที่จะไม่สามารถยอมรับความบกพร่อง หรือความไม่ดีของตนได้

ด้านธรรมชาติของมนุษย์และด้านความสามารถในการมองเห็นของสองสิ่งอย่างกลมกลืน ซึ่งทั้งสองด้านรวมกันแสดงให้เห็นคุณลักษณะด้านการตระหนักรู้ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าคะแนนเฉลี่ยด้านธรรมชาติของมนุษย์ของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 (10.17) นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 2 (10.30) และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 (10.23) ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยด้านธรรมชาติของมนุษย์ของคนปกติ (12.4) แสดงว่านักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ค่อนข้างมีแนวโน้มที่จะมองมนุษย์ในแง่ร้าย และไม่เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ ส่วนคะแนนเฉลี่ยด้านความสามารถในการมองเห็นของสองสิ่งอย่างกลมกลืนของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 (5.25) นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 (5.35) และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 (5.30) ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยด้านความสามารถในการมองเห็นของสองสิ่งอย่างกลมกลืนของคนปกติ (7.3) แสดงว่านักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และ

ชั้นปีที่ 2 มองสิ่งที่ตรงข้ามกันแยกออกจากกันโดยเด็ดขาด และมีความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตอย่างมีความหมายน้อย

ด้านการยอมรับความก้าวร้าว และด้านความสามารถที่จะมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างใกล้ชิด ซึ่งทั้งสองด้านรวมกันแสดงให้เห็นคุณลักษณะด้านการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จากผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านการยอมรับความก้าวร้าวของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 (14.14) นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 (14.03) และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 (14.08) ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยด้านการยอมรับความก้าวร้าวของคนปกติ (16.6) แสดงว่านักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ค่อนข้างไม่สามารถยอมรับความโกรธและความก้าวร้าวของมนุษย์ว่าเป็นธรรมชาติของมนุษย์ได้ ส่วนคะแนนเฉลี่ยด้านความสามารถที่จะมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างใกล้ชิดของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 (13.05) นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 (13.30) และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 (13.17) ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยด้านความสามารถที่จะมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างใกล้ชิดของคนปกติ (18.8) แสดงว่านักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 สร้างสัมพันธภาพที่อบอุ่นกับบุคคลอื่นได้ยาก

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคุณลักษณะสัจการแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 พบว่า อัตราส่วนของระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่างความสามารถอยู่กับปัจจุบันหรือความรู้จักกาล กับด้านความไม่รู้จักกาลของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 (1.4) ต่ำกว่าอัตราส่วนของระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่างความสามารถอยู่กับปัจจุบันหรือความรู้จักกาลกับด้านความไม่รู้จักกาลของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 (1.6) และอัตราส่วนของระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่างด้านการชี้นำตนเองกับการถูกชี้นำโดยผู้อื่นของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 (1.2) ต่ำกว่าอัตราส่วนของระดับคะแนนเฉลี่ยด้านการชี้นำตนเองกับการถูกชี้นำโดยผู้อื่นของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 (1.3) อีกทั้งคะแนนเฉลี่ยในด้านต่าง ๆ เกือบทุกด้าน

ของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 มีคุณลักษณะสัจการแห่งตนทั้งโดยส่วนรวมและส่วนย่อยต่ำกว่านักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโครงสร้างของหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข การจัดการเรียนการสอนทำให้นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 ได้ศึกษาวิชาจรรยาวิชาชีพ การฝึกปฏิบัติงานภาค리학พยาบาลและรายวิชาอื่น ๆ ซึ่งเน้นให้ตระหนักถึงคุณค่าของมนุษย์ มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่และสังคม ตลอดจนให้มีความสามารถในการติดต่อประสานงานและมีมนุษยสัมพันธ์ ในขณะที่นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 เพิ่งเริ่มเรียนรายวิชาต่าง ๆ และยังไม่ได้ผ่านการฝึกปฏิบัติงานภาค리학พยาบาล

ดังนั้นจากการศึกษาคุณลักษณะสัจการแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข จะเห็นได้ว่า นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 เป็นผู้ที่ไม่มีสัจการแห่งตน ซึ่งแปลผลระดับคะแนนเฉลี่ยในด้านต่าง ๆ โดยเปรียบเทียบกับระดับคะแนนเฉลี่ยของคนปกติตามแนวคิดและคำอธิบายในการแปลผลของระดับคะแนนจากแบบทดสอบ พีโอไอ ของชอสรอม

2. ได้ปักติวิสัยสัจการแห่งตนชนิดเปอร์เซ็นต์ไทล์ในแต่ละด้านจากแบบทดสอบ พี โอ ไอ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2

3. ได้ปักติวิสัยสัจการแห่งตนชนิดคะแนนที่ในแต่ละด้านจากแบบทดสอบ พี โอ ไอ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2

จากโปรไฟล์ของคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบ พี โอ ไอ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 โปรไฟล์ของคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบ พี โอ ไอ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 2 และโปรไฟล์ของคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบ พี โอ ไอ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชั้นปีที่ 1 และชั้น

ปีที่ 2 จะเห็นว่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะสัจการแห่งตนด้านต่าง ๆ อยู่ระหว่างคะแนนที่ ที่ 48 - 51 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชอสรอม (Shorstrom. 1980 : 22 - 24) ซึ่งพบว่าผู้ที่มีสัจการแห่งตนจะมีระดับคะแนนที่ระหว่าง 50 - 60 หากมีผู้ได้ระดับคะแนนในด้านต่าง ๆ สูงมากเกินไป คือ ระหว่างคะแนนที่ 60 - 70 อาจแปลความหมายได้ว่าผู้ที่มีความจริงจังพยายามอย่างมากที่จะทำแบบทดสอบ พี โอ โอ ให้ถูกต้องและได้คะแนนมาก ๆ โดยการศึกษาหรืออ่านทฤษฎีของมาสโลว์ และแนวคิดทฤษฎีของกลุ่มมนุษยนิยม

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะสัจการแห่งตนและปฏิตวิสัยสัจการแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข แต่อย่างไรก็ตามบุคลิกภาพเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล และมีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ฉะนั้นการวัดและประเมินบุคลิกภาพต้องตระหนักว่าไม่สามารถที่จะตัดสินลักษณะต่าง ๆ ทางบุคลิกภาพของบุคคลโดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพหรือแบบสำรวจบุคลิกภาพเพียงชนิดเดียวได้ อีกทั้งยังไม่มีวิธีการใดเพียงวิธีการเดียวที่จะนำมาใช้ในการวัดหรือประเมินลักษณะบุคลิกภาพแล้วทำให้ได้ข้อมูลที่แม่นยำ ถูกต้องและได้รายละเอียดมากเพียงพอตามที่ต้องการเพราะจะเน้นในการวัดหรือประเมินบุคลิกภาพให้แม่นยำตรงตามลักษณะที่เป็นจริงของบุคคลหรือใกล้เคียงมากที่สุดจึงควรใช้เครื่องมือประเมินบุคลิกภาพหลายชนิดหรือหลายวิธีการประกอบกัน (Krench. 1976 : 338)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้ ควรเผยแพร่ให้ผู้บริหารสถาบันการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุข ผู้สอนและผู้รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนา นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ ซึ่งอาจนำเอาข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ในการพิจารณาการจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนางานแนะแนวในวิทยาลัยการสาธารณสุขต่อไป
2. ควรให้ผู้บริหารสถาบันการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุข ผู้สอนและผู้รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนา นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง เข้าใจและเห็นความสำคัญของคุณลักษณะสัจการแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขต่อวิชาชีพและหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานเมื่อนักศึกษาเหล่านี้ได้

สำเร็จการศึกษาไปแล้ว เพื่อที่จะได้นำข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ในการศึกษา
 สัจการแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยปฏิตวิสัยสัจการแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรอื่น ๆ ของกระทรวง
 สาธารณสุข ซึ่งจะช่วยให้สามารถนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรม
 การแนะแนว กิจกรรมการเรียนการสอน และอื่น ๆ ร่วมกัน
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับคุณลักษณะสัจการ
 แห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข
3. ควรศึกษาลักษณะบุคลิกภาพในด้านอื่น ๆ ของนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงาน
 สาธารณสุข เพื่อให้ได้ข้อมูลซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและส่งเสริมนักศึกษา
 หลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขได้กว้างขวางยิ่งขึ้น